

Följande utbildningsmaterial har tagits fram av Länsstyrelsen Gävleborg i samverkan med Region Gävleborg och Barnahus Gävleborg 2023

Materialet har granskats av Alexandra Lindberg, Förbundsjurist på Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Utbildningsmaterialet består av:

- ✓ Powerpointpresentationen som följer
- ✓ Tre fallbeskrivningar med tillhörande ”facit”
- ✓ En checklista för SIP-möten med personer som har skyddade personuppgifter
- ✓ Säkerhetsrekommendationer vid möten med personer som är eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck

Materialet är fritt att använda i PDF-format utan att innehållet ändras

För frågor om utbildningspaketet eller om du vill ha PPT-versionen med kommentarer kontakta Enheten för social hållbarhet via enheten.for.social.hallbarhet.gavleborg@lansstyrelsen.se eller SIP-samordnare i Gävleborg elisabet.mickelsson@regiongavleborg.se

Denna presentation är uppdaterad 2023-11-15

SIP med fokus på

Skyddade personuppgifter

Risk för barn att förs utomlands

Barnfridsbrottet

Inledning

Bakgrund

- 2021-2023 genomför Sveriges kommuner och regioner (SKR) en satsning för att stödja kommuner och regioner att utveckla arbetet för jämställdhet och kvinnofrid. Arbetet har sin utgångspunkt i regeringens jämställdhetspolitiska delmål och nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Medel har fördelas från Sveriges kommuner och regioner till de regionala stöd- och samverkansstrukturerna, RSS.
- Kvinnofridssatsningen i Gävleborgs län har genomförts i samverkan mellan Länsledning Valfärd och Länsstyrelsen Gävleborg. Länsledning har på 50 procent hyrt en utvecklingsledare från länsstyrelsen i uppdrag att stödja samordningen inom uppdraget att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och att stödja utvecklingsarbetet inom området.
- I syfte att utveckla Inkludera kunskaper om våld i befintligt utbildningen om Samordnad individuell plan (SIP) för yrkesverksamma inom hälsa- och sjukvård, skola och socialtjänst har detta utbildningsmaterial tagits fram inom ramen för Kvinnofridssatsningen.

Syfte och mål

Utbildningen syftar till att

berörda parter ska få ökad kunskap och känna större trygghet att hantera frågor som rör olika former av våld.

Utbildningen har som mål att

berörda parter får ökade kunskaperna om:

- Vad skyddade personuppgifter innebär och bör hanteras
- Risk för att barn förs utomlands i en hederskontext
- Barnfridsbrottet

Grundläggande kunskaper om våld

[Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer \(webbkursomvald.se\)](http://webbkursomvald.se)

- Grundläggande kunskaper
- Anpassat efter din yrkesroll och förkunskaper
- Kan genomföras enskilt eller i grupp

[Om hedersrelaterat våld och förtryck \(webbkursheder.se\)](http://webbkursheder.se)

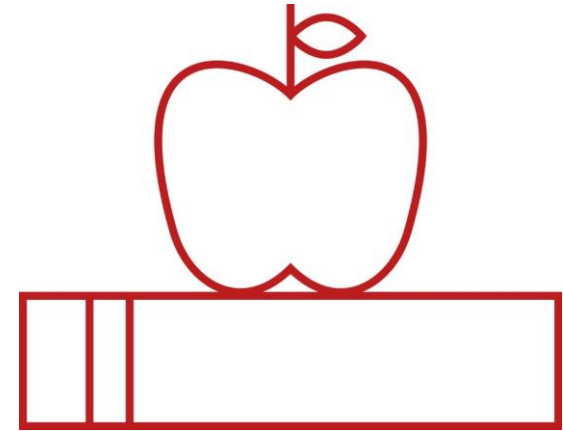
- Specifik kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck

[Basprogram om våld mot barn och unga – Barnafrid](#)

- Kunskap och verktyg för att upptäcka, bemöta och hjälpa barn och unga som varit utsatta för våld och övergrepp

Befintliga webbutbildningar och stöd för dig som arbetar inom hälsa- och sjukvården i region Gävleborg

[Våld i nära relationer - Region Gävleborg \(regiongavleborg.se\)](https://regiongavleborg.se) Utbildningar om barnrätt och barn som anhöriga.

[Våld i nära relationer - temapaket \(lg.se\)](https://lg.se) Utbildningspaket i Region Gävleborgs Kompetensportal med inriktning på våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck för hälso-och sjukvårdspersonal

[Våld i nära relationer - Region Gävleborg \(regiongavleborg.se\)](https://regiongavleborg.se) Kunskapsstöd till hälso och sjukvårdspersonal på Region Gävleborgs samverkanswebb

[Barnets rätt i vården - temapaket \(lg.se\)](https://lg.se) Utbildningspaket i Region Gävleborgs kompetensportal med inriktning på barnets rätt som patient och barnets rätt som anhörig för hälso- och sjukvårdspersonal

[Barns rätt i vården - Region Gävleborg \(regiongavleborg.se\)](https://regiongavleborg.se) Kunskapsstöd till hälso och sjukvårdspersonal på Region Gävleborgs samverkanswebb

Specifik webbutbildning för dig som arbetar inom Socialtjänst

[Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld - ett utbildningsmaterial för socialtjänsten \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se)

Specifik webbutbildning för dig som arbetar inom skolan

[Arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck](#)
[- webbkurs - Skolverket](#)

Oro för att barn far illa - Orosanmälan

Gäller uppgifter som den
anställda får kännedom om
i sin verksamhet

Om du misstänker att någon under 18 år utsätts för hedersrelaterat våld eller förtryck, bevittnar våld eller far illa på annat sätt är du skyldig att göra en **orosanmälan** till socialtjänsten enligt SoL 14 kap 1§.

- ✓ Misstanke om att barn far illa kan uppstå vid uppgifter om våld i hemmet, även om barnet själv inte blivit utsatt eller bevittnat våldet.
- ✓ Om din oro gäller hedersrelaterat våld är det viktigt att förtydliga det i orosanmälan eftersom det ligger till grund för Socialtjänstens riskbedömning
- ✓ Det är viktigt att ni följer de rutiner och riktlinjer som finns för orosanmälan i era respektive organisationer
- ✓ [Anmäla oro för barn – Stöd för anmälningsskyldiga och andra anmälare \(socialstyrelsen.se\)](#)
- ✓ [Läs mer om orosanmälan på Socialstyrelsens hemsida](#)
- ✓ [Se BRIS film om Orosanmälan via YouTube](#)

Vad händer efter en orosanmälan hos socialtjänsten?

Omedelbar skyddsbedömning inom 24 timmar

Förhandsbedömning inledas senast inom 2 veckor

Eventuell utredning som får pågå i högst 4 månader

Frivilliga insatser enligt SoL

Lagen om särskilda bestämmelser vård av unga (LVU)

Akut omhändertagande

Umgängesbegränsning samt hemlighållande av vistelseort

Utreseförbud eller tillfällig utreseförbud

Vid misstanke om brott mot barn

Vid misstanke om vissa brott mot barn, bland annat vålds- och sexualbrott får polisanmälan göras utan hinder av sekretess även om brottet kan ge lägre straff än ett års fängelse

- ✓ 10 kap. 21 § Offentlighets- och sekretesslag (2009:400), OSL som bryter sekretessen när uppgifter lämnas till polisen vid misstanke om brott mot barn omfattar både socialtjänsten och hälso- och sjukvården
- ✓ Andra regler gäller vid misstanke om brott mot vuxna
- ✓ [Allmänt råd att socialtjänsten ska polisanmäla om det är till barnets bästa](#)
- ✓ [Läs mer om när sekretess inom hälsa- och sjukvården kan bytas på vårdguiden.se](#)
- Det är viktigt att ni följer de rutiner och riktlinjer som finns för orosanmälan i era respektive organisationer

Barnfridsbrott

Barnfridsbrottet innebär att det är straffbart att utsätta barn för att bevittna vålds- och sexualbrott (både den som utövar våld och den som utsätts ska vara närstående eller tidigare närstående till barnet).

Ett barn som bevittnar våld är numera målsägande och har då rätt till särskild företrädare och skadestånd.

- Glöm inte bort att anmälningsskyldigheten enligt 14 kap 1 § SoL även gäller efter en polisanmälan

[Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se)

- Barnfridsbrott omfattas av 10 kap. 21 § OSL och Socialstyrelsens allmänna råd om att polisanmäla i det fall det bedöms vara till barnets bästa

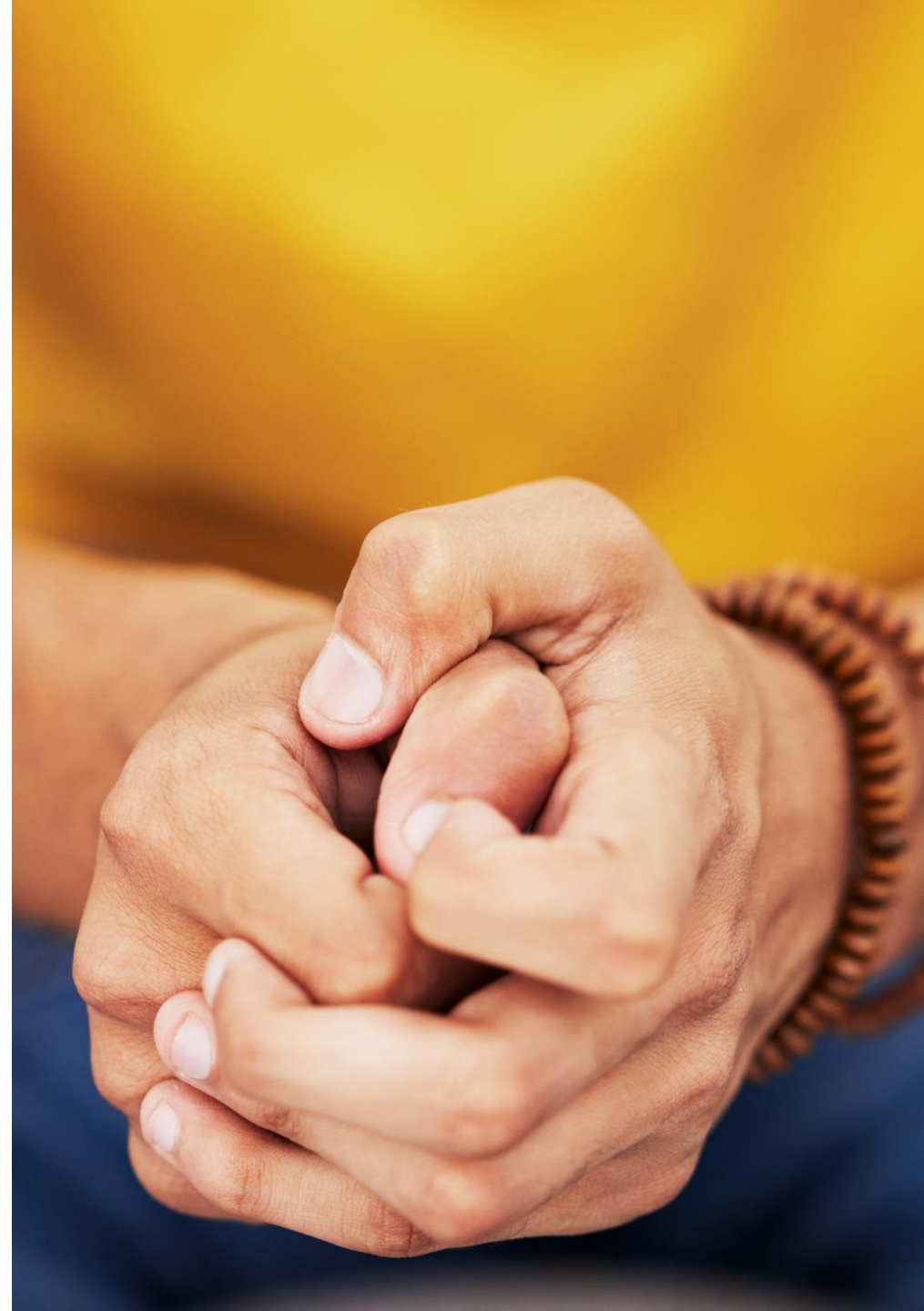
✓ Läs mer om barnfridsbrottet i [faktabladet från aklagare.se](https://faktabladet.aklagare.se)

✓ Läs mer om bestämmelser om förebyggande av våld i nära relationer och om barnfridsbrott i [Socialstyrelsens meddelandeblad](https://socialstyrelsen.se/meddelandeblad)

Fallbeskrivning Barnfridsbrottet

- Instruktioner till arbetet med fallbeskrivningen

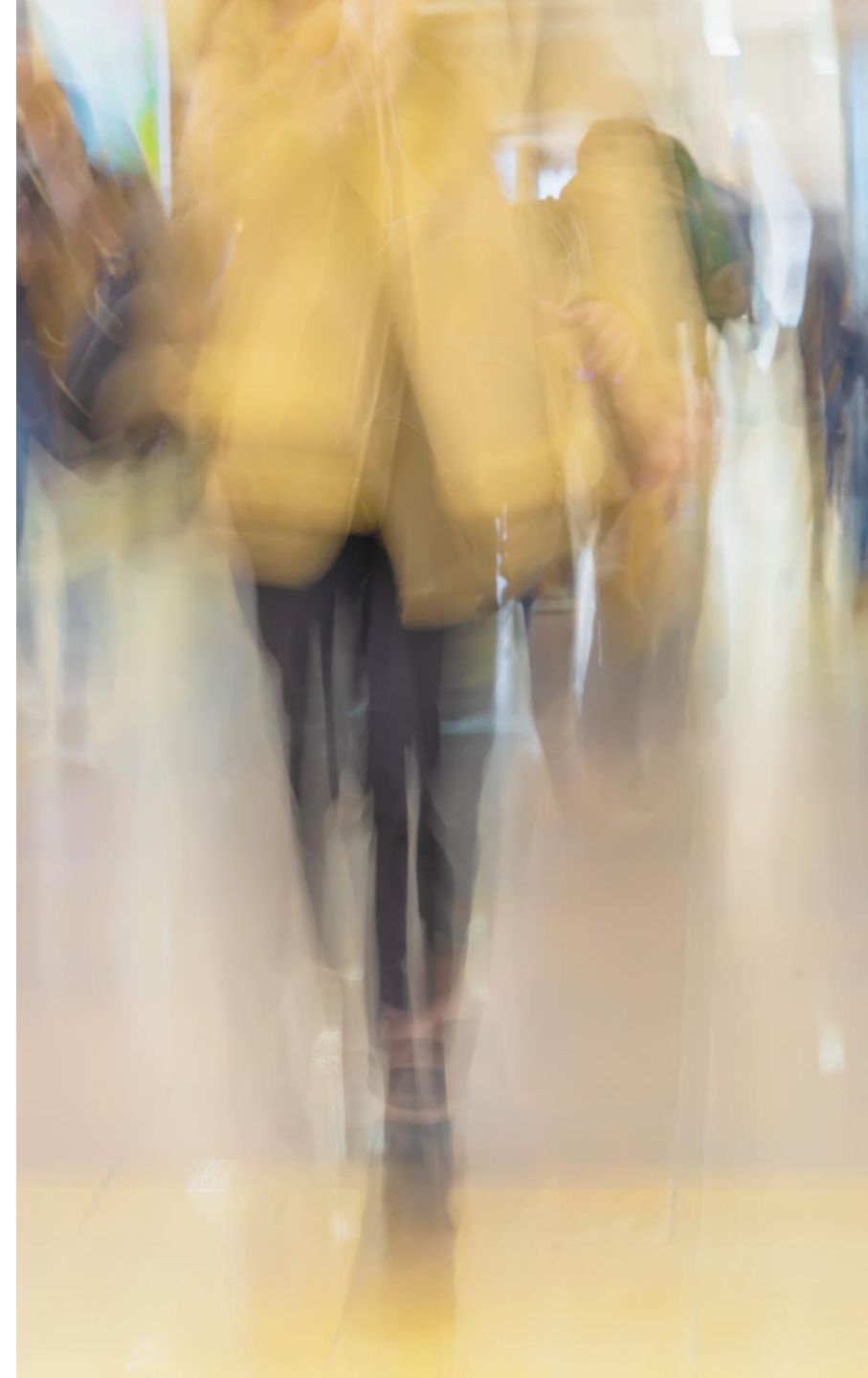

Skyddade uppgifter

Skyddade personuppgifter är ett samlingsbegrepp för åtgärder som kan användas för att skydda personer som riskerar att utsättas för hot, våld eller förföljelse.

Det finns tre nivåer på skyddet:

- Sekretessmarkering
 - Skyddad folkbokföring
 - Fingerade personuppgifter
- Det är viktigt att ni följer de rutiner och riktlinjer som finns för dokumentation vid skyddsbehov eller skyddade personuppgifter i era respektive organisationer.

Hantera skyddade uppgifter

Se era lokala rutiner
och överenskommelser

Socialtjänst och Hälsa-och sjukvården

Socialnämnden ska fastställa rutiner för hur skyddade personuppgifter ska hanteras enligt 2 kap. 7 § HSLF-FS 2022:39. Det är inte närmare reglerat hur rutinerna ska utformas. Det är således upp till socialnämnden att bedöma vilka rutiner som behövs för att säkerställa att skyddade personuppgifter inte röjs utifrån verksamhetens förhållanden och förutsättningar.

- ✓ Se en sammanfattning av vägledningen för Socialtjänsten s.94-95 och om säker journalföring och skyddade personuppgifter för Hälsa- och sjukvården s.231-232 i [Våld i nära relationer – Handbok för socialtjänsten, hälso och sjukvården och tandvården \(socialstyrelsen.se\)](#)
- ✓ Se Region Gävleborgs specifika e-utbildning med inriktning på stöd för vårdpersonal vid hantering av barn med skyddsbehov och/eller skyddade personuppgifter [Skydda barns journalinformation \(lg.se\)](#)

Alla offentliga aktörer

- ✓ [Vägledning för offentliga aktörers hantering av skyddade personuppgifter | Skatteverket](#)

Sekretess när en person har skyddade personuppgifter

I handläggningen av ärenden där den enskilde har skyddade personuppgifter så gäller i regel sekretess för uppgifter som kan avslöja var den enskilde bor (21 kap. 3 a § OSL)

Om det rör sig om uppgifter som inte hör till handläggningen av ett ärende så gäller sekretess för den enskildes adress samt andra uppgifter som kan användas för att komma i kontakt med den enskilde om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs (21 kap. 3 § OSL).

Om allmänna regler om sekretess inom socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård ger stöd för att inte lämna de aktuella uppgifterna så kan ni istället hänvisa till dessa regler.

- ✓ [Information och stöd till dig som möter personer som lever med skyddade personuppgifter | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](#)

Fallbeskrivning skyddade personuppgifter

- Instruktioner till arbetet med fallbeskrivningen

Reflektionsfrågor skyddade personuppgifter

Diskutera: Hur hanterar ni idag handlingar rörande skyddade personuppgifter?

Diskutera: Hur ser beredskapen ut för akuta situationer?

(Om de skyddade personuppgifterna läcker ut)

Att tänka på: Vem ska få veta vad? Ju färre som är informerade desto mindre risk att information läcker ut. Men då ökar också risken att ingen av dem är närvarande när en akut situation uppstår. Säkerheten måste därför vägas mot tillgängligheten och det är något som måste diskuteras i varje enskilt fall. Ibland kanske olika personalkategorier ska få olika mycket information. Alla behöver nödvändigtvis inte veta allt. En bra rutin är att aldrig samla in fler personuppgifter än nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen. Oftast räcker det med ett telefonnummer för kontakt utan att adress behöver anges.

- ✓ Se rutinen för Region Gävleborg:
[Våld i nära relationer - Region Gävleborg \(regiongavleborg.se\)](https://regiongavleborg.se/vald-i-nara-relationer)

Risk för barn att föras utomlands

Kan även ske utanför en hederskontext, till exempel vid tvist om vårdnad

Barn kan föras utomlands i en hedersrelaterad kontext och det kan syfta till att:

- Giftna bort barnet
- Könsstympta barnet (flickor)
- Uppfostringsresa

- Kom ihåg orosanmälan [Så funkar en orosanmälan | Bris - Barnens Rätt i Samhället](#)
- Vad du som yrkesverksam bör tänka på i mötet med barn och unga som riskerar att föras bort: [bortförda-att-tänka-på.pdf \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](#)
- Möjlighet för socialnämnden att utfärda utreseförbud finns (könsstymning och barnäktenskap). Se Socialstyrelsens flödesschema [Så fattas beslut om utreseförbud \(socialstyrelsen.se\)](#)
- Om förutsättningarna för LVU är uppfyllda så kan ett barn som riskerar att föras utomlands omhändertas med stöd av 2 § LVU.

Fallbeskrivning Oro för att barn ska föras utomlands och SIP vid skyddsplacering

Instruktioner till arbetet med
fallbeskrivningen

Mer information och vägledning Bortförda barn och unga

- ✓ [Information om de nya reglerna om utreseförbud och tillfälligt utreseförbud enligt LVU | SKR](#)
- ✓ [Stöd till dig som i din yrkesroll möter barn och unga som riskerar att föras bort hos Jämställdhetsmyndigheten](#)
- ✓ [Myndighetsgemensam vägledning vid hedersrelaterad brottslighet för yrkesverksamma inom socialtjänst, skola, polis och hälso- och sjukvård via \[hedersfortryck.se\]\(https://hedersfortryck.se\)](#)

Stöd till yrkesverksamma

- [Att möta barn som kan vara utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se)

För dig som arbetar inom hälso- och sjukvården

- [Förskola och skola - Hedersförtryck \(hedersfortryck.se\)](https://hedersfortryck.se)
- [Socialtjänst - Hedersförtryck \(hedersfortryck.se\)](https://hedersfortryck.se)

Barnahus Gävleborg har en särskild samordnare som du som yrkesverksam i Gävleborg kan konsultera i ärenden som rör hedersförtryck och våld. Kom ihåg att prata om ärendet aidentifierat.

026-17 84 68
072-146 77 82

Länsstyrelsen Gävleborg ansvarar för att beslut från riksdag och regering genomförs samt att samordna den statliga verksamheten i länet. Vi är en kunskapsorganisation som arbetar tvärsektorielt med flera olika sakfrågor från landsbygdsutveckling, miljömålen, biologisk mångfald och djurskydd till flykting- och integrationsfrågor hållbar samhällsplanering och krisberedskap.

Vår värdegrund bygger på tre ord, handlingskraft, professionalitet, och förståelse och ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer.

